

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vsa leta 25 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje (dežele) toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oglasila se plačuje od petorstopne petit-vrste po 12 h, če se oglasilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovojito pošiljati naročnine, reklamacije, oglasila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Slovinci na Reki.

Z Reke, 3. avgusta.

Kako se domoljubu milo stori, kadar čita v časopisih o velikih krivicah, ki se dan za dnevom kopičijo nad raznimi slovanskimi narodi. Pač žalostna in usodepolna je zgodovina razcepljenega Slovanstva! In ako se čitatelju kri hitreje pretaka, ko si te krivice predložuje samo v duhu, kaj je šele onemu, ki mora takim krivicam gledati v lice, ki mora trpeti, da mu sovražnik tepta najsvetejše svetinje, da mu jih sramoti in zaničuje? In to se dogaja povsod, kjer prihaja Slovan v dotiko s tujcem; naj si bode na dolgi nemški meji, kjer oholi Nemec steguje svojo velemogočo roko po Poljakih, Čehih in Slovencih, naj si bode na Ogrskem, kjer bi Madžar rad potlačil vse, kar je slovanskega ali v prijaznem Primorju, kjer sega Italijan po lepih slovanskih deželah. Nič bolje ni v tužni Istri in v sosedni Dalmaciji. Tujec, Italijan, ki gospodari v tej zemlji, ne skrbi, da bi se preuboznemu, neizobraženemu ljudstvu izboljšalo stanje, ampak on kmeta Slovana le vara, tlači in molze! On je lastnik najlepšega in najboljšega zemljišča, njega najdeš v vsakem uradu in sploh povsod, koder treba nekoliko več inteligence. Kakor lokava kača, ki si poišče najlepši prostorček na solncu, da si ogreje mrzlo kri, posedel je pri vrandani Italijan najimenitnejše prostore in mesta v slovanskih pokrajinah ob Adriji.

In kako je na Reki? Ne da se tajiti, da je Reka odkar je v madžarskih rokah, neverjetno napredovala. Madžari porabljajo vse svoje moči, da pokažejo svetu Reko v najsvetlejšem „svitu“. To se je ravno kar pokazalo te dni, ko so bile v reškem pristanu ameriške bojne ladje. Ogrska neguje tudi trgovino z res čudovito vmeno. Kdor pridno zasleduje trgovski razvitek Reke, priti mora do zaključka, da je „ogrška“ Reka bližnjemu Trstu nevarna konkurentinja. Kakor pridno pa skrbe Madžari za razvitek Reke v gospodarskem oziru, tako in še bolj se trudijo, da bi Reki saj na zunanje pri-

dobili „madžarsko“ lice. Kar je vladnega na Reki, nosi seveda le madžarske napise. Reški magistrat, sploh vsa mestna uprava je v laških rokah, in Madžari si morejo v svesti biti, da razen vladnih in železniških uradnikov ne bodo nikoli imeli svojih privrženec na Reki in ako si še tako belijo trde madžaronske buče. Prebivalstvo Reke je, kakor znano mešano, in če ravno izgleda mesto na prvi pogled kot da je italijansko, je vendar vsaj deloma tudi slovansko mesto. Prebivalstvo posebnost nižjega stanu je namreč hrvatske oziroma slovenske narodnosti. Z mirno vestjo se lahko reče, da je nad polovico reških prebivalcev Hrvatov in Slovencev. Sosebno Slovencev se je v zadnjih letih ogromno mnogo naselilo. V okolici Ilirske Bistrice pa tja do Postojne in Rakeka ne dobiš poletu delavca niti za drago plačilo. Kar je čilih moči gredo v tujino ali se podajo v razne službe v Trst ali pa na Reko — kjer se počasi odtušujejo svojemu narodu.

Na Reki je pač dobro preskrbljeno za italijanske in madžarske šole, za hrvatske, v katere bi lahko zahajalo tisoče tudi slovanskih otrok, se živ krst ne zmeni. Govori in piše se o tem, ali da bi se taka šola ustanovila, makar privatna, tega se še ni poskušilo. Pa kako tudi! Saj je vendar celo hrvatska višja gimnazija pred nekaj leti morala romati iz „ogrške“ Reke v hrvatski Sušak. Ker Italijani kakor tudi Madžari pridno skrbijo za „otročje vrtee“ in druge zavode, je čisto naravno, da pošiljajo slovenski in hrvatski stariši svoje otroke v te sistematične potujočevalnice. Naše ljudstvo je večinoma ubogo, stariši delajo po ves dan v raznih tovarnah in drugod in niti v zlo se jim ne more šteti, da pošiljajo svoje otroke v otročje vrtee, kjer ostane otrok v dobrem varstvu ves dan. Iz teh otrok postanejo čez leta renegati, ki so bolj nevarni kot najbolj zagrizeni Italijan ali Madžar.

Majhen je slovenski narod, a boriti se ima proti sovražnikom na vseh mejah, Slovincem na Reki svetujemo, naj se krepko oklenejo bratov Hrvatov z

„zdrženimi močmi“ bodejo hudi a neizprosni boj prej in z večjim uspehom dokončali! Prvo kar je treba, je pa šola!

Upajmo, da se i Slovincem na Reki bližajo po hudi, dolgi zimi, lepi pomladni, krasni dnevi; njen prihod oznani — šola!

A. L.

Ricmanjsko cerkveno vprašanje.

XXIX.

C. kr. okrajni glavar Schaffenhauer je pa na ukaz grofa Marenzija, načelnika oddelka za bogoslužje na c. kr. namestništvo v Trstu, ustanovil v sosednjem Borštu novo »župnijo«.

O ustanovitvi te »župnije« navedemo zanimiv dopis iz Boršta, priobčen v tržaški »Edinosti« od 29. januarja 1903, številka 23:

»Nova župnija v Borštu. (Dopis.) V Borštu smo imeli v nedeljo lepo slovesnost, proslavljali smo ustanovitev župnije pri nas.

V četrtek je prišel od c. kr. okr. glavarstva razglas, da je bila naša kaplanija povzdignjena v samostojno župnijo s pravomočnostjo od 1. januarja 1903. Ko smo doznali za to, čul se je iz vseh ust en glas, da se mora ta za našo duhovnijo važni dogodek kar najlepše proslaviti.

In res, v soboto zvečer naznailo je sosednjim vsem veselo pritrkovanje zvonov; vmes pa gromovito pokanje topičev in šviganje raket, da imajo v Borštu predvečer dneva veselja.

Vsa vas je bila razsvetljena in pevske zbor društva »Slovenec«, spremljan od vaščanov, je prepeval na raznih krajih vasi narodne pesmi.

V nedeljo je bila vsa vas v narodnih zastavah in pred cerkvenimi vratmi je stal lep slavalok odičen z množestvilnimi zastavicami.

Po propovedi nam je g. duhoven predčital uradni razglas, ki nas je do dobrega prepričal, da je res pri nas župnija ustanovljena; popol-

ne smo pa zadovoljnega srca prepevali zahvalno pesem, ker smo sedaj dosegli, kar smo želeli. Zvečer je bila zopet splošna razsvetljava in veselo zvonjenje pozno v noč. Seve, da mine še nekaj mesecev, predno dobimo svojega lastnega župnika, ker se morajo poprej urediti še različne stvari. (Opomba uredništva: To poročilo se nam zdi nepopolno. Kakor vidijo nazareč čitatelji, je ta župnija ustanovljena razglasom, menda ukazom, c. kr. okrajnega glavarstva, dočim se pravilno ustanovljajo župnije ukazom prečastitega škofijskega ordinarijata. Ali v naši škofiji se dogajajo v zadnjih časih čudne stvari. Sicer pa pravi sam dopisnik, da mine še nekaj mesecev poprej, nego se ta stvar končno uredi!)

Novo župnijo je torej g. okrajni glavar za 3 tedne nazaj datiral, kakor svoječasno dolinski župnik Jožef Zupan svojo prošnjo za dolinsko župnijo. Tako silo so imeli gospodje!

Govorilo se je, da je smodnik za streljanje, rakete in bengalični ogenj poslal z dekretom vred okrajni glavar iz Kopra, stroške sta pa plačala tržaški škofijski ordinarijat in c. kr. vlada!

Pa še nekaj! V hipu, preden je začelo v soboto zvečer dne 24. januarja v Borštu slovesno zvoniti na čast novo ustanovljeni fari, so sosedje Borštjani sprožili topiče ravno nad ricmanjsko vasjo!

Nato so streljavci hitro pobrali topiče ter jo odkurili proti Borštu.

Ta prvi strel je bil na adresu Ricmanjcev, a odkritosrečno povedano, to ni bilo lepo od sosedov Borštjanov! No, oni so dobili tak ukaz iz Trsta in po tem se ravнали, saj so dobili »župnijo«!

S tem ustanovljenjem nove župnije v Borštu sta tržaški ordinarijat in c. kr. vlada hotela Ricmanjce

podražiti meneč: »Vidite, Borštjanom, ki so dobri, mirni in pokorni« smo dali novo župnijo, bodite tudi vi dobri, pojdite k škofu Naglu in dal bo tudi Vam »tako faro«, kakor Borštjanom!

In sami orožniki so Ricmanjce nagovarjali, naj gredo k škofu Naglu, vsaj je pripravljen jim dati kar želijo in zlasti bode takoj ustanovil tudi župnijo v Ricmanjih.

Vojna na Daljnem Vztoku.

Bitka pri Dačičavu.

Polkovnik Gädke, ki je na bojišču kot poročevalec »Berliner Tagblatt«, poroča o tej bitki iz Ljaojana: Prisostvoval sem bitki dne 24. julija južno Dačičava pod Zarubejevem. V splošnem je bila bitka veličanski 15urni topničarski boj. Rusko topništvo je streljalo zelo dobro, japonsko pa slabo. Japonske baterije so opetovano obmolknile. Proti šesti uri zvečer so Rusi sijajno odbili naskok japonske pehote na levo rusko krilo. Na desnem krilu je bilo le neznatno posamezno streljanje. Zakaj se je zapovedalo umikanje, mi je uganka, posebno glede Okuja, ki je imel pet divizij. Japonci so 25. julija šele opoldne prvič izstrelili proti Dačičavu. Rusi so se umikali v vzornem redu in mirno. Tukaj v Ljaojanu je vse mirno. Kuroki je daleč proč. Žalibog sem iz vzrokov cenzure mogel šele danes brzojaviti.

Saharov o zadnjih bojih.

General Saharov je sporočil generalnemu štabu v Petrograd: »Po trdovratnem boju dne 31. julija so naše, proti Sajmatsi-Ljaojangu razstavljene predstraže ohranile svojo prvotno pozicijo. Prihodnji dan je sovražnik naskočil desno krilo predstraže, kar je naše čete primorale, da so se

tako silne in mogočne pesnikove ideje.

Ideja svobode, pravice in resnice, za njo se bori pesnik Aškerc in čim bodo te njegove ideje si pridobile tal tudi med narodom slovenskim, zasnil mu bo tudi dan krasnejše bodočnosti.

In hoc signo vinces, narod slovenski!

* * *

Opomnja. Snov za svoje »Rapsodije bolg. goslarja« je bil vzel Aškerc iz bolgarske zgodovine. Dobo bolgarske vstaje in rusko-bolgarske vojne so opisali bolgarski zgodovinarji Stojanov, Bobčev in Dimitrov. O Vasiliju Levskem je pisal Zajmov, o Hristu Botevu Strašimirov in Stojanov. (Glej »Ljubljanski Zvon« leta 1902 junij!)

Vsa gesla (motta) nad posameznimi pesnitvami »Rapsodij« je pa zajel Aškerc iz lirskih pesmij bolg. pesnika-hajduka Hrista Boteva, ki se je sam udeležil vstaje.

LISTEK.

Anton Aškerc »Četrti zbornik poezij«.

(Založila lg. pl. Kleinmayr & Ferd. Bamberg v Ljubljani 1904.)

Napisal *.

(Konec.)

VII.

Naglašali smo že, da nimamo namena ocenjevati Aškerc kot »kovača« verzov in rim, da ne bomo sodili njegovih pesnitev v formalnem oziru, da li so stih v smislu veljavne poetike pravilni, dali je ta ali ona beseda prav naglašena, ali ne, marveč da bomo presojevali pesnika kot takega, to je po njegovih idejah, ki jih je vžil v svoje umotvore.

To smo tudi storili!

Poskušali smo naslikati pesnika, kakor se nam kaže v četrtem zborniku svojih poezij, in da bi podali čim vernejšo sliko, smo posegli čestokrat tudi po prejšnjih njegovih poezijah, da bi orisali njegovo osebnost čim jasneje in točneje in da bi

tem bolj pregnantno očrtali ideje, koje oživljajo njegove umotvore.

S pričujočimi črticami nismo hoteli podati toliko kritike najnovejših duševnih proizvodov Aškercovih, kakor pokazati, kako se je pesnik razvijal, da je postal tak, kakor se nam kaže v najnovejši zbirki svojih poezij. Da li se je nam to posrečilo, je seveda stvar, o kateri nam ni razsojevati.

»Balade in romance«, »Lirske in epske poezije«, »Nove poezije« in »Četrti zbornik poezij« tvorijo mejnike v pesnikovem duševnem obzorju in kakor imajo morda »Balade in romance« večjo pesniško-umetniško vrednost, tako je tudi nedvomno resnično, da so pesnitve v najnovejši zbirki bogatejše na idejah, kakor vsi prejšnji njegovi umotvori. In to je povsem umljivo!

»Balade in romance« je ustvaril mladenič, pri čigar umetniškem stvarjenju je govorilo prvo in glavno besedo — srce, najnovejše umotvore pa dozorel mož, ki se ne da več voditi srcu, marveč samo treznemu razumu in resnemu preudarku.

V toliko se torej razlikuje najnovejša zbirka poezij od prve, oziroma od ostalih.

V četrtem zborniku nastopa Aškerc kot mož zrelih nazorov s popolnoma utrjenim, stalnim svetovnim naziranjem. Povsod ti glasno govori: to smatram za pravo, dobro in resnično, ono za pogubno in slabo; vse ideje v njegovih umotvorih so izražene pregnantno in jasno, da ne dopuščajo nikakega dvoma; nejasnosti, kolebanja med različnimi nazori, po katerih se zlasti odlikujejo mlajši pesniki, vse to je Aškercu popolnoma neznano. Karkoli hoče povedati, pove ti jasno, precizno in vsakemu umljivo. Aškerc ne spada med tiste, ki hočejo baš z nejasnostmi vplivati na nerazsodno maso in mislimo, da je uprav to velika njegova vrlina. Zato ne moremo prav pojmimiti, da je neki kritik s prikrito ironijo naglašal, češ, da so Aškercove pesnitve tako lahko umljive, da ni treba pri njih čitanju prav nič razmišljati, kakor da bi hotel s tem reči, da imajo le take pesmi pravo vrednost, ki so nejasne in pri kate-

rih čitanju je treba mobilizovati vse duševne sile, da se poišče jedro, ideja celega umotvora! Čudna sodba! Dosedaj je vendar še vedno veljalo načelo da je pesem — subposito, da je v normalnem oziru dovršena — čim lepša in bolj umetniška, čim lažje je umljivo njeno jedro, kar zlasti velja za epiko.

Aškerc pa je priznalo prvi epik slovenski, kar je pač dokaz, da je jasnost in lahka umljivost njegovih umotvorov pač njegova vrlina, ne pa njegova hiba. Toda dovolj o tem! Kdor je čital najnovejše umotvore Aškercovega duha brez presodkov in se vdal čaru poezije, ki veje iz njih, bo gotovo priznal, da nudi »Četrti zbornik poezij« izvenredni duševni užitek in da stoji posamezne pesmi naravnost na umetniški višini. Priznamo pa radi, da je v zbirki tudi nekaj še neobrušenih biserov, ki za hip morda motijo umetniški užitek, splošno pa absolutno ne morejo kvartiti presilnega vtisa in dojma, katerega napravijo na človeško dušo divni zvoki pesnikove lire.

In ta vtis je tem silnejši, ker so

umaknile za Jangkulingov prelaz. V smeri Fengvangčeng-Liaojang je bilo 1. t. m. vse mirno.

Dne 30. julija so napravili Japonci strateško rekognosciranje proti Fengvangčeng - Hajčengu. Sovražnika, ki je v višini južno Tuntsiatuna prišel v dolino Ičko z namenom, da bi se lotil Simučena, so naše predstraže vrgle nazaj. Drugi naskok sovražne pehote proti naši predstraži vzhodno Sandence na desnem krilu naše pozicije pri Jangkuling-prelazu je podpiralo topništvo. Dva ruska bataljona, ki sta bila pomaknjena naprej, sta s streljanjem ene baterije zadrževala napad sovražnikove pehote ter zabranila japonskemu topništvu, da se ni moglo nastaviti k streljanju. Naša bataljona sta do noči zdržala svojo pozicijo. Istočasno so odbile naše predstraže napad japonske pehote iz Utunšuhova. Naše izgube so: 2 častnika in 34 mož ranjenih.

Dne 31. julija je sovražnik naskočil v smeri proti Laokhanciju, tri kilometre južno Jangkulinga. Da zagotovi tej operaciji uspeh, poslal je sovražnik na visokine vzhodno Utunšuhova dve goraki bateriji. Strelja naše baterije na desnem krilu naše pozicije ob Jangkulingu pa so prisilili eno japonsko baterijo, da se je že po prvih streljih umaknila, dočim se je drugi sovražnikovi bateriji preprečilo, da ni mogla zavzeti določenega mesta. Istočasno so strelja naše baterije in salve šestih stotnij zadržale sovražnikovo pehoto, ki se je zelo močna pomikala proti Laokhanciju. Na naši strani sta bila dva častnika ubita, 1 pa je bil ranjen, nadalje je bilo še ubitih, oziroma ranjenih 20 mož.

Dne 31. julija ob 5. zjutraj sta naskočila dva bataljona sovražnikove pehote našo predstražo v smeri Fengvangčeng-Hajčenga ter sta zasedla prelaz med Jančuho in Suciapuca. Na naši strani je bilo pri tem ranjenih 5 častnikov in 40 vojakov.

Dne 1. avgusta se je omejil sovražnik na manevriranje brez vsakega načrta proti našemu južnemu oddelku. Pokazal se je le s streljanjem v veliki oddaljenosti. — To poročilo se pač bistveno loči od Kurokijevega, a ima pred njegovim poročilom to prednost, da je — resnično.

Posadka v Harbinu.

Kakor se poroča »N. Fr. Pr.« iz Harbina, dohaja tja že od februarja vsak dan po 5 in še več vlakov, natlačenih z vojaštvom vseh vrst. Vsak vlak pripelje približno 700 mož, seveda razen vlakov, ki dovažajo topništvo. To dovažanje znaša

povprečno 3500 mož na dan ali 105.000 na mesec. Res je sicer; da mnogobrojne mandčurske garnizije, pomnoženi stražni oddelki ob železniških progah potrebujejo mnogo vojaštva; ker pa Rusi še vedno niso opustili defenzive, upravičuje domnevanje, da jim je sasedaj le na tem, da čimbolj varujejo lastne moči do tedaj, ko bodeta armada in brodogojstvo tako močni, da se začne zanesljiva in odločna operacija. V visokih vojaških krogih se sliši mnenje, da se baltičsko brodogojstvo pričakuje v dveh mesecih, in do tedaj bo tudi armada na kopnem gotova za odločilno operacijo. Zato tudi ni strateško važnosti, ako bi Kuropatkin izvojeval skrajno naporno in drag ceno bitko, dokler ima japonska armada podporo od svojega brodogojstva. Ako se s tega stališča premotrivajo sadnji boji, pačne bo njih še šestital Japoncem knjihovim majhnim zmagam, temuč še obžalovati jih je, ker jih je pogojna ofenziva stala toliko žrtv. Japonska armada se vedno bolj oddaljuje od operacijskega torišča japonske armade ter na ta način ruski armadi le olajšuje koncentriranje; na to so na ruski strani bresdvomno tudi računali. Naglica in prevelika strast nista nikoli dobri. Rusi računajo z vsemi okolišninami ter vedo, da odločitev ne more pasti pred septembrom ali oktobrom, ako se ne pripeti kaj izjemnega.

Kdor je Harbin videl pred enim letom, ga ne bi več spoznal, toliko se je spremenilo in povečalo. Harbin je sedaj sedež skoraj vseh upravnih oblastnih za vzhodno Sibirijo, ki tvorijo z uradniškimi stanovanji zase celo mesto — Novi Harbin. V pristanu na Sungartu, kjer je bilo pred leti le par kitajskih barak za prodajalce, je sedaj polno hotelov, gledališč, cirkusov itd.

Naskok na Hajčeng.

Iz angleških virov se poroča: »Že tri dni napadajo Japonci močno in neprestano južno in južno vzhodno stran Hajčenga. 31. julija sta napadli dve diviziji s 60 topovi Simučena, ki so ga Rusi zvečer drugega dne zapustili (?). Med močnim grmenjem topov na jugu se Rusi polagoma umikajo. Japonska armada šteje sedem divizij, ki so sestavljene večinoma iz novih moči.

Hajčeng padel.

Vsled obupnega boja zadnje dni okoli Hajčenga je bila ruska armada primorana, žrtvovati Hajčeng ter se umakniti proti Ančančaju. Kuropatkin je o tem brzojavil caru: »Naše čete so se danes dne 2. t. m. umaknile iz Hajčenga po cesti proti Ančančaju, ne da bi nas bil sovražnik nadlegoval. Vkljub izredni vročini se je pomi-

kanje izvršilo v popolnem redu. Da se počem olajša korakanje, se je dalo vsaki stotnji več voz za prevažanje plaščev in drugih stvari. Vendar je več vojakov sadela solnčarica.«

Japonci v Inkavu?

Iz Harbina v Petrograd došli carinski uradniki pripovedujejo, da je dne 25. julija prišla v Inkav japonska patrolja pod vodstvom nekega višjega častnika. Rusko prebivalstvo je poprej zapustilo mesto, a Kitajci in Angleži so patroljo slovesno sprejeli. Tudi so Kitajci poropali odlišim Rusom vse premoženje.

Izpred Port Arturja.

In še stoji, še je v ruski oblasti! Tridnevni japonski navalji so bili brezuspešni ter so zopet poučili Japonce, da si lahko še podrobo vse zobe ob tem trdem orehu. Niti ruskega brodogojstva niso mogli Japonci zadržati, da bi ne bilo med najhujšim ognjem mirno odplulo. Japonske izgube so velike.

Potop japonske ladje.

Japonska križarka »Kasuga«, ki je bila zgrajena v Italiji, se je potopila. Drugih podrobnosti še o tem ni. Japonske izgube pri Kušulincu in Jangkulingu.

Došim je Kuropatkin takoj naznanil ruske izgube odkrito, ker so bile res neznatne, vedel je Kuroki v prvem svojem poročilu za vse podrobnosti med boji na svoji in ruski strani, le tega ni vedel, koliko je izgubil svojih ljudi. Izjavil je, da se bo to šele pozneje konstatovalo. A sedaj je vendarle prišel s svojim poročilom na dan. Japonci so morali strahovito trpeti, zakaj, ako prizna Kuroki, da so Japonci izgubili 16 častnikov in 950 mož mrtvih in ranjenih, treba si je to število vsaj potrojiti.

Novi boji.

Iz Tokia se poroča, da so bili pretečeno soboto in nedeljo hudi boji pri Tomučengu. Kraj so Japonci zavzeli (?) ter Ruse pregnali proti Mukdenu. Rusi so pustili na bojišču 1500 mrtvih (?) in 6 topov. Japonci so izgubili le kakih 400 mož. Rusi so bili zasedli več odprtih višin severno Tomučenga. Japonci so zasedli južne griče. Na skok se je začel v soboto. V nedeljo zjutraj so spravljali Rusi, ki so pomnožili svoje topništvo na 21 topov, v hude zadrege japonsko levo krilo. Ko pa so dobili Japonci pomoč, pogнали so Ruse proti severu. Desno japonsko krilo je bilo izpostavljeno močnemu streljanju ter se je med potom moralo ustaviti (?) Zvečer so bili Rusi z velikimi izgubami odbiti. Topništvo je branilo Japoncem, da niso Rusov zasledovali, ki so se umaknili v Hajčeng, sicer bi bili Japonci prišli glavni

ruski četi za hrbet. Rusom je povelejal general Aleksejev ter jih je bilo dve diviziji s šest baterijami. Japonci so zaplenili šest topov ter zaslužili več Rusov (mrtve in ranjence!) Značilno za japonsko resnicoljubnost je, da poroča Kuroki »vredno« le o izgubi 300 mož.

Anglija proti Rusiji.

V angleški zbornici je spravil Mac Arthur zopet na dnevni red znani konflikt med Rusijo in Anglijo zaradi zaplenjene angleške ladje. Vprašal je namreč, ali je vlada storila potrebne korake sama ali v zvezi z drugimi nevtalnimi velesilami, da opozori rusko in japonsko vlado, kako daleč se je raztegnil pojem »vojna kontrebanda« ter naj vlada protestuje proti napačnim nazorom ruske vlade, da bi vojujoče se sile smele brez ozira na pravice nevtalnih sil proglašati za vojno kontrebanda vse, kar bi hotele. Drž. tajnik Carl of Pery je odgovoril, da je angleška vlada naročila svojem poslaniku v Petrogradu, naj preda ruski vladi protest proti temu, da se tudi živila pritegujejo v listo za vojno kontrebanda. Stem je menda definitivno rešena afera zaradi zaplenjenega angleškega parnika »Malacca«.

Ogrsko-hrvatski državni zbor.

Budapešta, 3. avgusta. Zbornica je nadaljevala debato o proračunu justičnega ministrstva. Poslanec Simonyi je zagovarjal poročna sodišča ter protestoval proti temu, da bi se institucija poročnih sodišč odpravila. Posl. Sebess je poročal o željah sodnikov ter pozval vlado, naj čimprej predloži zbornici zakonski načrt o končni ureditvi sodniških plač. Po seji so se obravnavale in terpelacije.

Srbija in Rusija.

Belgrad, 3. avgusta. Povodom umora ministra Plehveja je poslal ministrski predsednik general Gruić ruskemu ministru zunanjih del grofu Lambsdorffu sledečo brzojavko: »V imenu kraljeve vlade prosim Prezvišenost, da sprejmete izraz našega sočutja povodom velike izgube, ki je zadela carsko vlado vsled smrti g. Plehveja, ki je padel kot žrtva nizkotnega in gnusnega atentata.« — Grof Lambsdorff je odgovoril sledeče: »Prosim Prezvišeni, da izrazite kraljevi vladi najiskrenejšo zahvalo carske vlade za izraze simpatije.«

Predznost turškega poslanika.

Belgrad, 3. avgusta. Tukajšnji turški poslanik Feti paša, se vede kakor da bi bila svobodna Srbija turška provincija. Pri tem pa imajo celo v srbskem ministertvu pred njim neutemljen respekt. Nedavno so napravili Macedonci srbske narodnosti,

ki so pribežali pred turškimi grozotami iz Macedonije in Srbije v Belgrad, prijateljski sestanki v Avalu. To je Feti paša tako razkažilo, da je šel na odločilno mesto ter tam izposloval, da so nedolžno se zabavajoče kot revolucionarje razgnali in pozapili. Valed te poslanikove predrznosti in vladne popustljivosti pišejo radikalni srbski listi zelo ostro. Pri tej priliki tudi pripovedujejo, da je Feti paša tisti mož, ki je pošiljal dinamit v Turčijo ter potem sultanu sporočal, da Srbija pošilja vstašem dinamit.

Položaj v Macedoniji.

Belgrad, 3. avgusta. Dopisnik »Slobodne reči« je imel dolg razgovor s fakičnim načelnikom macedonske notranje organizacije, dr. Tatarčevom. Na vprašanje, kaj misli o reformah na Turškem, je odgovoril, da so vse dosedanje reforme nezadostne, da bodo macedonski prebivalci primorani, da se zopet poprimejo orožja, da si izvojujejo za človeka dostojen obstanek. Na vprašanje, ali je potemtakem že sklenjeno, da izbruhne zopet vstaja, je odgovoril dr. Tatarčev, da je to odvis o mnogih okolišnin. Vendar ima notranja organizacija že izdelane načrte tudi za vstajo ter je sploh za to vse pripravljeno, da takoj proklamuje vstajo; ako ne nastopijo gotove okoliščine, tudi vstaje ne bo. Na vprašanje, ali bi se ne mogla vstaja uprizoriti z druge strani neodvisno od notranje organizacije, je rekel dr. Tatarčev, da je taka možnost izključena, ker ima notranja organizacija zelo čvrsto in solidno osnovo, da vlada v njej najlepša disciplina, da se brez dovoljenja iste ne sme ničesar odločilnega pričeti. Nadalje je povedal, da je tudi Sarafov le voditelj v organizaciji, ki ne more ničesar ukreniti na svojo roko. Kar se pa tiče generala Cončeva, stoji isti zelo daleč proč od notranje organizacije. Na vprašanje, v kaki zvezi je notranja organizacija s poboji in atentati, ki so se zadnji čas pripetili, je slovesno zatrdil dr. Tatarčev, da organizacija nima s temi dogodki prav nobene zveze, izzvale so jih le krajevne okoliščine. Sicer pa si revolucije brez pobojev in napadov ni mogoče misliti. Ni pa mu znano, da bi bili vtaši kje ubijali otroke in ženske kakor to hudobno razglašala turška in drugo Slovanom sovražna časopisje. — Na vprašanje, kaj misli o srbsko-bolgarskem sporazumljenju, je odgovoril dr. Tatarčev: »Kar vladi teh dveh dežel delate, nas prav malo briga. Mi se vedno izogibamo, da bi dali macedonski stvari bodisi bolgarski ali srbski značaj. Naš cilj je, da macedonsko prebivalstvo osvobodimo izpod turške jarma in da mu ustvarimo za človeka dostojen ob-

Dalje v prilogi.

Kralj Matjaž.

Zgodovinska povest.

VII.
(Dalje.)

Kranjski deželni stanovi, ki nekaj časa niso nič kaj prijazno gledali reformacijskega gibanja, so naposled vendar sprevideali, da ima jako zdravo jedro in so je začeli krepko podpirati. Opozarjajoč vladarja, da nauki rimske cerkve dostikrat nasprotujejo Kristusovim naukom, so zahtevali versko svobodo za toliko časa, da splošen koncil poravnava nastala nasprotja. Zahtevali so, naj se duhovniki ne vtikajo v posvetne zadeve, zahtevali so, naj verniki sami volijo svoje dušne pastirje, naj se odpravi celibat, naj se pri delitvi zakramentov namesto latinskega jezika rabi domači jezik, naj se odpravijo romanja, naj se nadzira gospodarstvo samostanov in naj se skrbi, da bodo duhovniki spodobno živeli in vestno izpolnjevali svoje verske dolžnosti.

Dolgo časa so kranjski deželni stanovi upali, da se doseže med kristjani edinstvo in da prenehajo verska nasprotja. Toda koncil v Tridentu ni izpolnil teh nadej, marveč je pokazal, da je rimska cerkev postala nesposobna za vsako zdravo reformo, ker bi jo

vsaka reforma uničila. Tedaj pa so se deželni stanovi odločili, da bodo po svojih močeh delali na to, da se rimska cerkev na Kranjskem zatre, kajti bili so prepričani, da je rimska cerkev in rimska duhovščina v kulturnem, v gospodarskem in v pravem oziru nesreča za prebivalstvo.

Edina ovira temu namenu je bila vlada, ki je s silo ščitila rimsko cerkev. Dne 20. februarja 1554. je izdal Ferdinand mandat, da mora vsakdo vsaj enkrat na leto iti k spovedi in prejeti obhajilo po rimskem običaju. Ta mandat je bil izdan, ker so se rimski duhovniki pritožili, da skoraj nikogar več ni k spovedi in da se ljudje še na smrtni postelji branijo obhajila po rimskem običaju. Deželni stanovi so protestirali proti temu ukazu, a Ferdinand se ni vdal nego se je postavil na stališče, da morajo njegovi podaniki biti tiste vere, ki jo on določi.

V letu 1556. so se sešli na Dunaju odposlanci stanov vseh notranje-avstrijskih dežel. Silili so Ferdinanda, naj odneha, a opravili niso skoro nič. Pač pa je padel oduševljeni in požrtvovalni pospeševatelj reformacije dež. glavar štajerski baron Ungnad, katerega je bil ljubljanski škof tako očrnil na dvoru da se je moral odpovedati vsem svojim

dostojanstvom. Ko je Ungnad odšel v Urach, je bilo že vse plemstvo na Kranjskem, na Štajerskem in na Koroškem vdano reformaciji.

Ferdinandu I. je sledil njegov sin Karol. Novi vladar je bil malo nadarjen mož, ki se je dal slepo voditi po svoji fanatični ženi Mariji Bavarski. Eno leto potem, ko je nadvojvoda Karol prevzel vlado notranjih avstrijskih dežel, so prišli prvi jezuitje v Gradec in takoj dobili na dvoru največji vpliv. Desna roka nadvojvode je bil prekanjen slepar Kobencelj, ki je bil najprej ponižen pisar, potem pa postal podkancelar, prezident nadvojvodove vlade in baron. Nadvojvoda mu je tudi podaril graščino Prosek na Kranjskem ter mu dovolil, da se po njej imenuje.

Nasprotje med nadvojvodo in med deželnimi stanovi se je pojavilo koj pri prvi priliki. Nadvojvoda je zahteval denarja za vojno s Turki, dež. stanovi pa ga niso hoteli dati, ako nadvojvoda ne dovoli, da sme vsak živeti v verskem oziru po avgsburški konfesiji.

Meseca novembra 1569. se je začel nov boj za svobodno izvrševanje in razširjanje evangelijske konfesije. Nadvojvoda je skrajno nujno potreboval sredstev za vojno s Turki. Odpo-

slanci notranjeavstrijskih deželnih stanov so Erazma pl. Windischgrätza poblastili, naj sporoči nadvojvodi, da ne dobi niti vinarja, ako ne izda zagotovila, da se sme avgsburška konfesija svobodno oznanjati in da se smejo verniki kot samostojna cerkvena združitev organizirati. Nadvojvoda, ki so ga hujskali njegova žena, jezuitje in Kobencelj, pa je ostal trdoglav. Dovolil je pač plemenitašem v verskem oziru nekaj malega svobode, mestom in trgov pa prav nobene.

Dolgoletni boji za ravnopravnost v verskem oziru, za svobodno izvrševanje in oznanjanje evangelijskih nauk in za svobodno organizacijo evangelijske cerkve so bili torej brez uspeha. Rimska cerkev je bila edina organizovana in zakonito priznana verska združitev in je uživala vse prejšnje predprave in svobode, samo resnično in dejanjsko udanih vernikov je imela čedalje manj, zakaj vzlic vsem nadvojvodovim prepovedim, vzlic vsemu preganjanju cerkvenih in posvetnih oblastnih je evangelijska resnica zmagovito prodirala po Kranjskem.

Tako je Anton Magajna na grajskem vrtu v Polhovem gradu zbrani družbi pojasnil verski položaj na Kranjskem kakršen je bil jeseni leta 1570.

In ko je končal svoje pripovedovanje, je vprašal Erazma:

— In kaj sedaj?

— Neustrašno naprej — s sv. pismom v roki! je odgovoril Erazem. Ne cesar in ne nadvojvoda me ne moreta prisiliti, da bi veroval kaj drugega, nego me uči božje sporočilo. Samo kdor se ravna po sv. pismu, ima pravo vero in postane prost svojih grehov in pravičen ter svet pred Bogom. Sv. pismo obsega popolnoma vse, kar je treba za Boga dopadljivo življenje in za večno zveličanje, sv. pismo obsega vso božjo resnico in pravo službo božjo. Rimski duhovniki so se predrznili, popačiti božjo resnico, čeprav ni in ne more biti nobenemu človeku dovoljeno, da bi božjim naukom in ukazom kaj dostavil ali kaj odvzel ali jih premenil. Bog sam je na Mozesova usta ukazal: Vse, karkoli Vam jaz zapovedujem, hranite in storite; ničesar ne smete k temu pridati, ničesar odzvati. Tudi Salomon je pisal: Ničesar ne pritakni k Mojim besedam, da te ne bo kaznoval in da ne boš spoznan lažnjivcem. In sv. Janez končuje svoje razodenje in tako tudi vse sv. pismo z besedami: »Pričam vsakomur, kdor sliši besede prorokovanja te knjige: Če temu kdo kaj pridene, njega zadene Bog

stane. Naj nam v ta namen pride pomoč od koderkoli, sprejeli jo bomo s hvaležnostjo, samo da ni koristolovna. Nikoli ne dopustimo, da bi se Macedonija priklopila Srbiji ali Bolgariji. Macedonija Macedoncem!

Carigrad, 3. avgusta. Turška vlada je poslala vsem svojim poslanikom v inozemstvu okrožnico, v kateri se opisujejo napadi armen-skih čet na rusko vojaštvo v Erzerumu ob turško-ruski meji.

Reforme v ruskem ministrstvu notranjih zadev.

Petrograd, 3. avgusta. Posledica umora ministra Plehveja bo baje prvata, da se policijski oddelek loči od ministrstva notranjih zadev ter dobi policija svojega posebnega načelnika, tako da se bo v bodoče minister notranjih zadev bavil le z upravnimi zadevami.

Francija in Vatikan.

Rim, 3. avgusta. Papež je baje nuncija Lorenzellija sprejel zelo nemilostno, baje zato, ker nuncij med pogajanjmi, ki so se vršila pred pretrganjem diplomatskih vezi, ni poslal v Rim neke važne note francoske vlade v celoti, temuč v izvlečku.

Rim, 3. avgusta. Proces proti »nepokornima škofoma« v Lavalu in Dijonu se je že začel, vendar bo trajalo dolgo, preden se izreče sodba. Škof lavalski se dosedaj ni podvrnil kuriji, ki zahteva njegov odstop. Ker pa se v Vatikanu boje, da bi nastal v njegovi škofiji lahko verski razkol, proglasil bo papež le v najskrajnejšem slučaju nad škofom cerkveno izobčenje.

Napetost med Anglijo in Vatikanom.

London, 3. avgusta. Kardinal Vanutelli je bival nekaj časa na Irskem, kjer je s svojim netaktnim nastopanjem povzročil spopade med katoliki in protestanti. Angleška vlada mu je posebno zamerila to, da se je tudi v protestantskih občinah izvalno kazal v svojem kardinalskem ornatu. Anglija je zaradi tega poslala v Rim noto, da podobno nastopanje cerkvenih velikašev ne pospešuje sedanjega prizadevanja katolikov na Angleškem, da bi si izposlovali popolno svobodo za verske obrede.

Vstaja v nemški Afriki.

Berolin, 3. avgusta. Prihodno soboto odide zopet vojaški transport 13 častnikov, 355 mož in 550 konj preko Hamburga na bojišče v Afriko.

Sadna razstava v Radovljici.

Letošnje leto je v naši domovini takorekoč pravo sadno leto. Kakor govore poročila iz raznih krajev, bo sadja skoro povsod obilo in čeravno so po raznih krajih nevihte s točo

s šibami, zapisanimi v tej knjigi. In če kdo odzame od besed te knjige, odvzame mu Bog del njegov od knjige življenja. »Zato nimajo nad sv. pismom nobene veljave, ne stare navade, ne cesarski ukazi, ne papeževe odredbe, ne sklepi koncilov, kajti božja beseda sama mora biti.« sreča naši nogi in luč na našem potu. Kristus je očitno rekel: »Zastonj služijo meni, ker uče tak nauk, kateri ni nič drugega, kakor človeška zapoved.« In istotako je rekel: »Ne bo prišel vsak, kdor mi pravi gospod! gospod! v nebesko kraljestvo; temveč kdor izpolnjuje voljo očeta mojega, ki je v nebesih.« Sv. pismo bodi naš meč, sv. pismo naš ščit; mi ne zahtevamo drugega, kakor da se odpravijo vse izmišljotine in človeške naprave, s katerimi so grešni ljudje popačili božje nauke in zapovedi — in zato se nimamo ničesar bati.

In vsi so pritrldili mlademu možu, ki se je s tako vnmno zavzemal za evangelijsko stvar in ki je veselja žarel, videvši v očeh sodnikov Anke, da je z vso dušo in z vsem srcem na njegovi strani. Gospa Angela pa je naslonila glavo ob dlan svoje roke in skušala prikriti rahli ironični usmev, ki je ležal na njenih ustnih ter razodeval, da ima o namenu in smotru človeškega življenja vse drugačne pojme. (Dalje prih.)

tudi na sadnem drevju naredile precej škodo, vendar se more reči, da bo letošnji sadni pridelek mimo drugih let izreden. Zlasti bo veliko jabolk. Posebno pa se v tem oziru odlikuje letos naša lepa Gorenjska, ki bo imela, kakor vse kaže, veliko in lepega sadja.

To dejstvo pa je zaročilo v nekaterih gorenjskih rodoljubih misel, da bi se priredila letos na Gorenjskem sadna razstava, in sicer se je izbral kraj za razstavo v Radovljici, ki je nekako središče Gorenjske.

Misel sadnih razstav je pri nas Slovenih, rekli bi, skoro popolnoma nova. Doim po drugih kulturnih deželah prirejajo večkrat, in torej ne-kake permanentne sadne razstave, se ta misel pri nas še ni ukoreninila.

In vendar mora vsak razumnik pripoznati, da so razstave ono sredstvo, ki največ pripomorejo k napredku, ker razstava podaja celotno sliko o stanju in napredku te ali one kulturne stroke. Tako je tudi s sadjarstvom.

Da bi bilo sadjarstvo pri nas že na višini napredka, tega pač niti z daleka trditi ne moremo. In vendar je sadjarstvo ona gospodarska točka, katera bi nam poleg živinoreje donala največ dobička, ako bi jo znali dovolj izkoristiti.

Ali tega se je treba učiti. Učimo pa se najlože na sadnih razstavah, ki so prave učilnice sadjarstva. Na razstavi najdemo prvič v tesnem okvirju sadje malone vseh vrst. Tu vidimo torej na prvi pogled, kaj je lepo in dobro in kaj ni. Zaradi tega se na sadne razstave, ki so vendar v prvi vrsti strokovne razstave, ne sme pošiljati samo najlepše sadje, marveč tudi sadje nižjih vrst; ker le tako je mogoče spoznati, koliko je potreba izboljšanja v sadjarstvu, zastopanjem na razstavi.

V spoznanju potrebe strokovnega pouka so prireditelji razstave tudi dokaj razširili program razstavi. Ne le, da bo razstava trajala en cel mesec, t. j. od srede 17. septembra do srede 16. oktobra t. l., da bo tako mogoče vsakomur, ki ne razpolaga s časom vsak dan, ogledati si razstavo; — marveč na razstavi bo dovolj prostora za velike množine sadja iz cele Kranjske. V ta namen se gradi v bližini Radovljice posebno razstavno poslopje v pavilijonem slogu iz lesa, kjer bo prostora okoli 400 štirinast metrov. Nadalje je odbor neprosil že zdaj nekatero strokovno sadjarstvo, da bi na razstavi uili in predavali o izgoji sadja, o načinu uporabe sadnih pridelkov in o načinu razpečevanja sadja. Razen naprošenih strokovnjakov bodo svobodno tudi drugim na razstavo došli vsi vrstniki, da porabijo dano priliko in povedo svoje dobre misli.

Le tako bo smet razstave popolnoma doseženo. Ali da se pouk čim bolj olajša, poklicani so vsi sadjereji kronovine kranjske, da poleg svežega sadja razstavijo tudi posušeno sadje (šetudi lansko), potem sadno (jabolčno in hruševno) v no v steklenicah ali v sodčkih) in pa razne žgane sadne pijače. Odbor je nadalje poskrbel, da se bodo na razstavi videli tudi sadne konzerve. Naposled je odbor povabil tudi nekatere tovarne, da razstavijo v stroko sadjarstva spadajoče stroje, kakor stiskalnice, sušilnice, vrtao crudje itd.

Tako se mora reči, da je odbor s svoje strani storil vse, kar more povzdigniti razstavo do prave strokovne razstave v najširšem pomenu. Da bi odbor omogočil kar najčistnejšo udeležbo, razposlal je na stotine okrožnic po celi Kranjski in je okrožnicam priložil po več zglednih pol, v katere naj vsakdo, ki želi razstaviti, zapiše svoj natančen naslov in pa vrste sadja ali sadne izdelke, katere želi razstaviti. Kdor bi slučajno okrožnice ne bil dobil, pa se želi razstave udeležiti, naj se ne mudoma oglasi pisмено pri odboru sadne razstave v Radovljici (Gorenjski) ki bo rade volje ustregel. Ako je kdo dobil premalo zglednih pol, naj se istotako obrne do odbora.

Da povzroča prireditelj sadne razstave v tolikem obsegu veliko težav in stroškov, je umevno. Zaradi tega je dolžnost vsakogar, da gre odboru pri tem težavnem poslu v vsakem oziru na roke ter po svoji moči pomaga častno in dostojno izvršiti veliko in težavno nalogo. Naj se povsodi živahno dela za udeležitev razstave. Pri tem delovanju naj se popolnoma v stran pušča strankarske in osebne ozire. Osebnosti in politična mišljenja naj v gospodarskih rešeh nimajo mesta! Bodi liberalci ali klerikalci — samo da imajo sadje in ti je za domači napredek, — udeležiti se razstave! Kdor pa bi iz kakršnihkoli zasebnih in strankarskih ozirov ali iz malomarnosti nasprotoval, ali zaviral prosep razstave, oni bi že s tem dal o sebi uprdevalo, da nima ne dobrega duha, ne pojma za napredek!

Odbor je končno v svoji okrožnici prosil tudi denarne podpore v pokritje razstavnih stroškov. Te podpore naj bi odboru nikdo, ki količakaj vzmore, ne odrekal, saj bode to, kar podari, obrestonosno naloženo v korist, ki jo bode donala razstava vsakomur, komur je za dobiček in sadjerejo. Nikakor pa odbor s to svojo prošnjo ni hotel omejiti udeležbo razstave.

Ako bo po razstavi kaj čistega preostanka, se isti obrne v prid družbe sv. Cirila in Metoda in v prid domačega gospodarskega pridelka. Na razstavi se bodo delila odlikovanja prve, druge in tretje vrste v svetinjah in diplomah. Da bode odboru mogoče ves razstavni material dostojno razrediti, so razstavljavci in njih poverjeniki naprošeni, da dopošljejo zglasilne pole zanesljivo do 1. septembra t. l. Sadej itd. naj se dopošlje osem dni, v skrajnem tri dni pred otvoritvijo razstave, v poštini pošiljatelj po 5 kg višje. Bližnji razstavljavci zamorejo poslati nepoštnim potom, in sicer naravnost v razstavno poslopje. Kar bode sadja zrelega po otvoritvi razstave, se zamore od 17. septembra dalje dopošljati vsak dan brez ovire.

Natančnejši program razstave se priobči pozneje. Vse dopise in poštne pošiljke je nasloviti na »Odbor sadne razstave v Radovljici«, kder pa želi ustmenih pojasnil, naj se blagovoli obrniti do predsedništva pripravljalnega odbora, Glavni trg št. 37 v Radovljici.

Vsem častitim izvenkranjskim obiskovalcem razstave je še pripomniti, da se jim s obiskom razstave nudi ugodna prilika, da obiščejo obenem le eno uro od Radovljice ležeči slavn Bled.

val, ali zaviral prosep razstave, oni bi že s tem dal o sebi uprdevalo, da nima ne dobrega duha, ne pojma za napredek!

Odbor je končno v svoji okrožnici prosil tudi denarne podpore v pokritje razstavnih stroškov.

Te podpore naj bi odboru nikdo, ki količakaj vzmore, ne odrekal, saj bode to, kar podari, obrestonosno naloženo v korist, ki jo bode donala razstava vsakomur, komur je za dobiček in sadjerejo. Nikakor pa odbor s to svojo prošnjo ni hotel omejiti udeležbo razstave.

Ako bo po razstavi kaj čistega preostanka, se isti obrne v prid družbe sv. Cirila in Metoda in v prid domačega gospodarskega pridelka.

Na razstavi se bodo delila odlikovanja prve, druge in tretje vrste v svetinjah in diplomah.

Da bode odboru mogoče ves razstavni material dostojno razrediti, so razstavljavci in njih poverjeniki naprošeni, da dopošljejo zglasilne pole zanesljivo do 1. septembra t. l. Sadej itd. naj se dopošlje osem dni, v skrajnem tri dni pred otvoritvijo razstave, v poštini pošiljatelj po 5 kg višje. Bližnji razstavljavci zamorejo poslati nepoštnim potom, in sicer naravnost v razstavno poslopje. Kar bode sadja zrelega po otvoritvi razstave, se zamore od 17. septembra dalje dopošljati vsak dan brez ovire.

Natančnejši program razstave se priobči pozneje.

Vse dopise in poštne pošiljke je nasloviti na »Odbor sadne razstave v Radovljici«, kder pa želi ustmenih pojasnil, naj se blagovoli obrniti do predsedništva pripravljalnega odbora, Glavni trg št. 37 v Radovljici.

Vsem častitim izvenkranjskim obiskovalcem razstave je še pripomniti, da se jim s obiskom razstave nudi ugodna prilika, da obiščejo obenem le eno uro od Radovljice ležeči slavn Bled.

Natančnejši program razstave se priobči pozneje.

Trgovska in obrtniška zbornica.

V Ljubljani, 4. avgusta. Predsedoval je današnji seji predsednik g. Lenarčič. Zborniški tajnik g. dr. Murnik je prečital zapisnik, ki se je odobril.

Naznanila. Predsednik je naznanil, da mora južna železnica vsled rekurza povrniti zbornici nad 23.000 K; nadalje, da je trgovsko ministrstvo naznanilo imenovanje za člana v industrijski svet zborniškega svetnika gosp. Baumgartnerja, za namestnika pa g. Majdiča. Nadalje je naznanil, da je za Gorenjsko ustanovljena podružnica avstrijske industrijske zveze povabila zbornico k ustanovnemu shodu. Predsednik je ustanovni shod brzojavno pozdravil, za kar je poslal g. Baumgartner zahvalo.

Račun za l. 1903.

Zborniški svetnik g. Urbanec je poročal o zborničnem računu za l. 1903. Dohodkov je bilo 90.627 K, izdatkov pa 90.619 K, torej je bilo preostanka 7 K. Zbornično premoženje koncem l. 1903. je znašalo 23.638 K. Račune so pregledovali pregledali ter jih našli v popolnem redu. Zbornica jih je odobrila soglasno.

Razstava vajenških del.

Zborniški tajnik g. dr. Murnik je poročal o prošnji odbora za prireditve razstave vajenških del za podporo. Namen taki razstavi je, spodbujati vajence k marljivosti, pa tudi mojstre, da puste izobraževati svoje vajence. Odbor je predlagal, naj se dovoli svoj čas, ko bodo stroški znani, do najvišje svote 100 K. Zborniški svetnik gosp. Kregar je izjavil, da ima odbor že sedaj računati z gotovimi stroški, zato je treba, da se takoj dovoli podpora, a ne 100, temuč vsaj 200 K, zakaj čas je kratek, ker se razstava otvori že meseca decembra. Njegov predlog je bil odklonjen, sprejet pa odsekov predlog, da se dovoli največ 100 K.

Obrtna nadaljevalna šola v Idriji.

Zborniški svetnik g. Vidmar je poročal o dopisu deželne vlade glede podpore snujoči se obrtni nadaljevalni šoli v Idriji. Mestna občina idrijska prispeva letnih 500 K ter preskrbi brezplačno prostore. Vse odsekovega nasveta se je dovolilo 100 K.

Knjigovodski tečaj krojaške zadrage.

Zborniški tajnik g. dr. Murnik je poročal o prošnji krojaške zadrage za podporo k prireditvi knjigovodskega tečaja. Se je sklenilo, da se dovoli svoj čas, ko bodo stroški znani in pogoji v zmislu ministrske intencije izpolnjeni, najvišji znesek do 500 K.

Odsek za izdajo nemške slovenskega tehničnega slovarja.

Zborniški svetnik g. Pirc je poročal o dopisu »Matice Slovenske« glede

imenovanja zborniškega zastopnika v odsek za izdajo slovenskega tehničnega slovarja. V odsek se pošlje zborniški tajnik g. dr. Murnik.

Zimski učni tečaj za stavbne rokodelce.

Zborniški tajnik g. dr. Murnik je poročal o dopisu deželne vlade glede podpore zimskim učnim tečajem za stavbne rokodelce na umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani. Namen tem tečajem je, dati stavbnim rokodelcem praktično vežbanje in dovoljno tehnično znanje. Odsek nasvetuje, naj se tečaj kot priporočila vredni primerno podpi-rajo. V tem oziru naj se zbornica pri podelitvi že obstoječih njenih ustanov ozira tudi na učence imenovanega tečaja, oziroma se te ustanove sčasoma povečajo. (Konec prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. avgusta.

Obstrukcija žre. Iz Bukovja pri Postojni se nam piše: Tudi pri nas čutimo resnico že večkrat v »Slovenskem Narodu« obelodanjenih besed: Katoliška obstrukcija žre, žre in žre — samo da pri nas ne žre samo denarja, ampak še mnogo dražjih stvari, namreč zdravje in življenje svojih sodeželanov. Občina Bukovje, obstoječa iz vasi Gorenje, Bukovje in Predjama, živila je že pred približno štirimi leti na deželni odbor v Ljubljani prošnjo za vpeljavo vodovoda ter priložila vse načrte, a še do danes ni nobene rešitve. Tega je kriva katoliška obstrukcija. Če je sploh v kakšnem kraju vodovod potreben, je to pri nas, tu je vodovod direktno vitalno vprašanje. Vse gori imenovane tri vasi nimajo niti enega dobrega studenca, pač pa je v občini in bližini nekaj luž, iz katerih se jemlje voda za živino in tudi za ljudi. Posledica tega je, da v občini Bukovje legar epidemiočno nastopa, kar zahteva žrtve za žrtvijo. Prebivalci zgorajšnjih vasi so primorani si vodo v sodih pripeljavati po eno in dve uri daleč iz vasi Belako. Kakšna je ta voda, pač ni treba pojasnjevati. Ker pa od naših poslancev, Drobniča, Kreka, Žitnika e tutti quanti, itak nimamo pričakovati kake pomoči, obračamo se tem potom na slovensko javnost, ter na dotične mero dajne kroge pri deželni vladi in med našimi poslanci, ki imajo še kaj srca za narod, koji jim je poveril to važno nalogo, skrbeti za njegov blagor, s prošnjo, da se čimprej vse potrebno ukrene, da pride občina Bukovje vendar do svojega težko pričakovane vodovoda.

V Grižnjanu v Istri imajo duhovnika, ki čuje na ime don Vittorio Vaselli; star je 32 let, rodil se je v Trstu. Neka Marija Bankovičeva iz Grižnjana je imela do gospoda nunca toliko zaupanja, da mu je izročila 1220 goldinarjev, naj jih zmenja, ko je potekel čas za zmenjavanje starih bankovcev. Posvečeni mož je lepo vzel bankovce, jih tudi zmenjal ali uboga ženica, ki si je prihranila tekom dolgih let s trdom in pritrgavanjem od ust on s svoto, ni dobila niti vinarja od onega zneska. Če ga je prišla vprašat, je našel vedno nove izgovore in tako se je vlekla reč naprej. Slednjič je bilo ženici vendar dosti, in šla je ovadit župnika k sodišču. Pri okrožnem sodišču v Rovinju se je vršila te dni obravnava, ki je dokazala, da je goreči katoliški duhovnik preiskovalnemu sodniku spočetka pravil, da je denar zmenjal in naložil pri neki banki, potem pa, da ga je naložil neke druge plodonosno, potem zopet, da je naložen pri neki drugi banki. Ali vse to je bilo zlagano, res pa je iskal posojila pri neki banki. Na koncu pa je spremenil taktiko, rekoč, da je prejel od Bankovičeve denar 1220 goldinarjev, da pa ga je izročil neki osebi, katere ne more imenovati, ki pa je rekla, da je poslana od Bankovičeve; drugega pa ne more povedati, ker ga veže verska tajnost. Tajnost bi ga vezala le s spovedjo, ali te ni bilo, zato si je izbral tajnost le za pretvezo. Oškodovana Bankovičeva in njen mož sta podpričala obtožbo, in poštenjak don Vittorio Vaselli je bil obsojen na 5 mesecev trde ječe s postom vsak mesec. Izbral si je seveda za govornika, ali temu je vsa reč tako

malo prijala, da mu je končno odpovedal zastopstvo. He, denarji! Denar je zapeljiv in požrešneč po denarju je velika po naših farovžih. V tisto slovečo bisago je izginil že marsikateri tisočak, in nikdo ga ni več videl. S težavo in krvavimi žulji pridobljene krone so izginile v tej bisagi, vendar pa so ljudje še tako nespametni, da izročajo še vedno možem v črni suknji svoje z naporom pridobljene zasluzke, da, dobijo se celo še občine, ki izročajo občinsko blagajno posvečenim rokam. Koliko jim je zaupati kaže omenjeni slučaj, kaže sto drugih.

Nov slovenski časnik.

Danes smo prejeli prvo številko novega slovenskega časnika. »Slovenski Štajer« bo izhajal v Kamniku vsaki drugi četrtek in velja za celo leto 2 K. Program mu je odločno naroden. Prva številka se prav dobro reprezentuje.

Klerikalci in slovenski obrtniki.

Klerikalci imajo za slovenske obrtnike vedno vse polno sladkih besed — svoja naročila pa oddajajo tujcem. Zdej pripravljajo zgradbo novega pokopališča. Načrti so že odobreni — dela pa hočejo kar pod roko oddati in sicer privrandranemu Nemcu Trummlerju.

Umrla je v Št. Jurju ob južni železnici gospa Karolina Ipavica, soproga g. dr. Gustava Ipavca. N. v m. p.

Železniški minister Wittek se je minoli teden mudil v Bohinju in od tamkaj šel na »Triglav«.

Za Vegov spomenik.

15 izkaz daril. Pri nabiralnem odboru v Ljubljani: Vojaški koncert v kazini v Ljubljani 245 K, predsedstvo češke akademije cesarja Franca Jožefa v Pragi 100 K, pešpolk št. 80 v Lovu 50 K, divizijski artiljerijski polk št. 9 v Celovcu 30 K, diviz. jaski artiljerijski polk št. 31 v Stanislavu 20 K, artiljerijski depot v Lovu 5 K, dragonski polk št. 14 v Stanislavu 20 K, dež. orožniško zapovedništvo v Ljubljani 12 K, fcm. Karel plem. Horatzky v Zadru 5 K, polkovnik Jos. pl. Schaffar v Ljubljani 30 K, kancelirsko ravnateljstvo 12. vojnega zapovedništva v Hermstadt 35 K 50 vin., uradniki južne železnice v Ljubljani 20 K 20 vin., trgovce Regoršek v Ljubljani 2 K, dvorni založnik I. Odelka na Dunaju 10 K, profesor Fr. Hauptmann v Graecu (birk) 21 K, Feliksdorfska tkalnica na Dunaju 50 K, dr. Ivan Vavpotič v Novem mestu 5 K, dr. I. Tomitz v Ljubljani 2 K, tovarnar F. Schmitt na Dunaju 30 K, okrajni glav. I. Orešek v Krškem 5 K, polkovnik vitez Knobloch 10 K, ravnateljstvo državne obrtne šole v Hohenstadt 8 K, funkcionarji terzijske akademije na Dunaju 12 K, firma Sussin in Mumisch na Dunaju 10 K. Skupaj 737 K 70 vin. — Pri nabiralnem odboru v Moravčah: Divizijski artiljerijski polk št. 32 v Lovu 25 K, italica v Idriji 50 K, postajno zapovedništvo v Lovu 5 K, lovski bataljon št. 22 v Zaleszky 20 K, pjo-nirski bataljon št. 11 v Premyslu 10 K. Skupaj 110 K. Všečvi prejšnji izkaz je doslej nabranih vsa skupaj 13 166 K 66 vin.

Prijatelj živali.

Lešina v Dragi pri Škofji Loki je te dni na prav poseben način izkazal svojo katoliško surovost. Ker se mu je bil konj splašil in mu ušel, ga je Lešina — kaznoval. Privezal je konja krepko na jasl, tako da je na njih visel, potem pa z »driteljem« tolkel po njem, kar se je dalo, tolkel toliko časa, da je konja ubil. Ko je konj mrtel ležal na tleh, se je pa začel Lešina jeziti, češ, zakaj mu ni nihče branil. Take živalske surove ljudi bi se moralo eksemplarično kaznovati.

Na Kregarjevem pri Kamniku.

je včeraj opoldne treslo v hišo Franceta Krbarja, kateremu je poleg hiše zgorelo tudi gospodarsko poslopje, mnogo žita, sena in slanine ter vse pohištvo in poleg tega še 500 K v gotovini. Zavarovan je bil za 1000 K; sosedu Mihaelu Kregarju je zgorela pa samo hiša, drugo so ubranili. Zavarovan je za 1400 K.

Iz Šmartna pri Litiji se nam piše:

Pred par dnevi je bil pri nas požar, ki je grozil narediti veliko škodo, mogoče celo — upepeliti celo Šmartno. Gorelo je že v tretjič v najbolj nevarnem kraju v sredini Šmartna. Pogorel je hlev in drvarnice, od katerih so bila druga poslopja oddaljena komaj 1 m. Le naši vrli požarni brambci pod energičnim vodstvom gosp. podnačelnika Ivana Robavska imamo se zahvaliti, da se je požar v najnevarnejšem trenutku omejil na goreči predmet.

Nevarnost je bila velika. Iskrena hvala vrlim požarnim bramborcem.

— **Postojnski „Sokol“** obhajal bo dne 6. vel. srpana t. l. svojo desetletnico v prostorih „Narodnega hotela“ v Postojni ob 8. uri zvečer. Spored: 1) Nagovor, 2) godba, 3) ples. — Svira godba c. in kr. pešpolka št. 87. — Gosti in prijatelji „Sokola“ dobrodošli.

— **Gasilska slavnost.** Piše se nam: V nedeljo 31. m. m. vršilo se je blagoslovljenje nove brizgalne v Studenem pri Postojni. Čeravno je Studeno precej oddaljeno od glavne ceste, prihitelo je k tej res lepi slavnosti mnogo ognjegašev in družega občinstva. Da je zadobilo gasilno društvo v Studenem tako prekoristno lepo, novo prizgalo in da se je vsa slavnost tako lepo zvršila, gre gotovo vsa čast neumorno delavnemu načelniku postojnskega v. Matiji Petriču. Kakor pa je bila vsa slavnost za vas Studeno res nekaj izvanrednega, tako je bilo tudi nekaj izvanrednega, ko so posamezna društva gasilcev nastopila k defiliranju in njih četovodje k temu dajali posamezne ukaze, seve slovenec. Dobilo se je pri tem vendar še društvo, katero je nastopilo z — nemško komando. Slišati to »zug links um, zug marsch« je bilo res smešno. Ves »cug« je šel štiri mandeljce. No nismo se pa temu čudili, ko smo izvedeli od kod da se je še to društvo vzelo. To društvo je velikototško, kateremu zapoveduje znani »Grotten-Kassier« postojnski. Ali nastopi to, za Kranjsko res izvanredno društvo s svojo deutsch komando tudi dne 14. t. m. v Postojni, smo zelo radovedni. Gotovo jih boše pri tem vse občudovalo.

— **Naznanilo udeležencem poučnega potovanja kranjskih kmetovalcev v Švico.** Udeleženci odpotujejo v ponedeljek, dne 15. avgusta (Velikega Šmarna dan) zvečer ob desetih z južnega kolodvoza v gorenjsko železnico. Gorenjem ni treba hoditi v Ljubljano, marveč naj vstopijo na svojih postajah v ta vlak. V Ljubljani se zbere udeleženci dne 15. avgusta zvečer med 8. in 9. uro v gostilni hotela „Lloyd“ na Šentpeterski cesti, kjer bo voditelj potovanja, gosp. pristav Rohman, podal potrebna pojasnila ter bo izročil posameznikom vozne liste. Udeleženci na svoje stroške naj najkasneje do 10. avgusta sporoče c. kr. kmetijskim družbam v Ljubljani, v katerem razredu žele potovati ter naj pošljejo za varstvo 5 K, ki se morajo založiti, če se naroči zvezek voznih listov. Ta znesek se seveda vračuni. Kdor denarja ne bo poslal, za tega se zvezek voznih listov tudi ne bo preskrbel. Cena zvezku je za vso železniško vožnjo v Avstriji in v Švici za III. razred 66 K in za II. razred 115 K, torej skoraj polovica navadne cene. — Potovanja se bo udeležilo 12 kmetovalcev, ki jim družba plača železniške stroške (posilce se je zglasilo 40), in na svoje stroške je sedaj zglasenih 12 udeležencev, tako da z voditeljem potovanja gosp. pristavom Rohmanom in z deželno mlekarstvom voditeljem Siebrom, ki je Švicar, 26 udeležencev. Iz te strani je torej uspeh zasnovanega prvega poizkusa naravnost presenetljiv, in Bog daj, da se tudi vse potovanje srečno završi in istotako na velik prid udeležencev kakor tudi gospodarstva naše dežele.

— **Izpred sodišča.** Kazenske razprave pri tukajšnjem deželnem sodišču: 1. Valentin Podobnik, občinski prosjak z Vrhnike, je dne 12. mal. srpana t. l. tako razgrajal po Vrhniki, da ga je moral občinski sluga Jakob Brendiš po županovem ukazu aretovati. Ko mu je v zaporu raziskaval obleko, udaril ga je Podobnik po levem ušesu ter z nogami brcal proti njemu. Zagrozil mu je tudi, rekoč, da ima nož pri sebi, da mu bo že z nožem dal, če ga v hribih dobi in da ne bo eno leto živel. Obtoženec, kateri ima 37 predkazni, je bil obsojen na 10 mesecev težke, z 1 postom na mesec poostrene ječe. 2. Zdradi hudodelstva oskrumbe je bil obsojen Janez Nahtigal, krojač v Vogljah, na 6 mesecev težke, s postom in trdim ležiščem poostrene ječe. 3. France Žerovnik, čevljar v Mengšu, je bil iz Vrhovnikove gostilne v Malem Mengšu zaradi razgrajanja izstran, to ga je tako ujezilo, da je z odprtim nožem pred gostilno na korajžo kličal. Peter Zabet je obdolženca prigovarjal, da naj boše miren, a ta je proti njemu z nožem zamahnil in ga težko poškodoval na levi podlaktu. Obsojen je bil na 7 mesecev ječe. 4. Anton Bizjak, posestnikov sin na Zgorzi Košani, je Antonu Logaju vzel 8 mesenih klobas, kar sam priznava; zagovarja se le s tem, da jih je posobil plačati. Dne 24. velikega travna t. l. ponoči se je uhitotal v prodajalnico Jožefa Dovgana, a ker ga je lastnik tisto noč opazoval, se mu tatvina ni posrečila, kajti zasačil ga je baš v tem trenutku, ko je za-

grabil v predalčku pest drobiža v znesku 5 K 53 vin. Poljal ga je v sobo, da bi mu žepe preiskali a fant se mu je iztrgal in zbežal. Ohajen je bil na 6 mesecev težke, s postom in trdim ležiščem poostrene ječe.

— **Afera z bombami v Trstu.** Včeraj je dalo tržaško dež. sodišče zapreti dva odbornika razpuščene „Societä Ginnastica“ Petra Barbicha, adjunkta pri mestnem stavbnem uradu, in M. Presela, uradnika aglobanke. Oba sta obdolžena krivega pričevanja v aferi z bombami.

— **Demonstracije v Trstu se nadaljujejo.** Predsinočnim so tržaški iredentovci ponoči naslikali na pročelje nove palače c. kr. avstrijskega namestništva — italijansko trobojnico.

— **Prisiljenca na avtomobilu.** Včeraj zvečer se je baron Born pripeljal z avtomobilom v Ljubljano in obudil splošno senzacijo. Poleg barona Borna je sedel polčaj, zadaj pa sta sedela dva prisiljenca, na katerima je čuval orožnik. Prisiljenca sta bila pred kratkim pobegnila. Lovci barona Borna so ju vjeli na Ljubelju, baron Born pa jih je z avtomobilom pripeljal v Ljubljano.

— **Poskušen samomor.** Čevljar Karol Goršič, stanujoč na Karlovski cesti št. 7, si je sinoči v Gradišču v veži Wurzbachove hiše sunil nož v prsa in se tako težko poškodoval, da so ga morali prepe-ljati v bolnico.

— **Društvena godba priredi jutri zvečer ob pol 8. uri prome-nadni koncert v »Zvezdi«.**

— **Čarovno predstavo priredi danes zvečer ob 8. uri v restavraciji »Pri črnem orlu« v Gospodskih ulicah čarovnik Brandini.** Program je popolnoma nov.

— **Na Fužinah** v gostilni g. Kališka se vrši v nedeljo, dne 7. avgusta, vrtna veselica.

— **Corrigendum.** V podlistku »Vrata« no se vrinile neljube pomote. Mesto »Štajner« naj se pravilno bere »Stenar«, mesto »Prisank« prav »Prisojnik«.

— **Razpisana služba.** Mesto poštnege odpravnika pri c. kr. pošttem in brzojavnem uradu (III/5*) v Hotederšici (pol. okraj Logatec) proti pogodbi in kavciji 400 K. Letna plača 500 K, letna plača za oskrbovanje brzojavne službe 100 K, uradni pavšal 125 K in letni pavšal za lokalno dostavljanje poštних pošiljatev 140 K. Prošnje v teku trih mesecev na pošto in brzojavno ravnanje v Trstu.

— **Ameriške vesti.** — Ponesrečil je v Monongahela City Pa. Slovenec Anton Retelj, ko je šel 15. pr. m. na delo v rov po železniški progi. Vlak, ki mu je privozil za hrbotom, se ni mogel pravčasno umakniti in ga je vrgel vlak daleč proč, pri čemer je dobil Retelj na glavi smrtno poškodbo in je par ur pozneje v bolnici umrl. Doma je iz Črmočnjice na Dolenskem, kjer žepuša mater.

— **Najnovejše novice.** — Pogorela je popolnoma vas Glevnik na Sev. Ogrskem.

— **Vojaški begun Julij Mešiček** se je na Dunaju sam javil policiji, da je 27. pr. m. v Celju pobegnil od 17. polka.

— **K. Waldeck-Rosseau** so poklicali prof. Poiserja, da izvrši najbrž zopet potrebno operacijo.

— **Mrlič zgorel.** V Trstu je nenadoma umrl od kapi zadet kavarar Ortis, ko je ravno nameraval odpraviti iz kavarne nekega pijanega gosta. Mrtveca so prenesli na njegovo stanovanje. Drugi dan se je naenkrat vnel mrtvaški oder in so gasilci po dvurnem gašenju komaj udušili ogenj. Mrtvec je skoro dočela zgorel.

— **Afera Mirbach.** »Leipziger Tagblatt« poroča, da je baron Mirbach obetal kneginji Mariji Wittgensteinski, bivši nevesti princa Friderika, da ji izposluje dostojanstvo princezinje, če se izjavi, da ne bo nikoli terjala od njega računov o princem premožanju z materne strani.

— **Gozdni požar.** Iz Dessau se poroča, da je zgorelo tamkaj v okraju Zieseritz 3000 oravov gozda.

— **Pristanska dela** v Trstu se prično že bodoči teden in ne, kakor je bilo nameravano, šele jeseni, ker so dovršena vsa pripravljala dela.

— **Umrl je Trstu rovinjski odvetnik** dr. Basilio, eden izmed kolovodij istrskih Italijanov.

— **Pogorelec** v Winterbergu (okraj Prahatic) je podelil cesar iz lastnega imetja 4000 kron podpore.

— **Potres** v Komarnem na Ogrskem je bil včeraj ob enajstih dopoldne potres, ki pa ni prouzročil nikake škode.

— **Roparji** na železnici. Na brzovlak, ki vozi vsak večer iz Čikaga v St. Louis na svetovno razstavo, je skočilo te dni pet črno nasmejanih mož, oboroženih s samokresi. Vdrli so

v vozove in pobrali potnikom za 3000 delarjev denarja in mnogo drugih dragocenosti. Nekateri potniki so poskakali z vlaka. Roparji so nato izginili brez sledu.

— **Ustrelil se je,** vendar ne do smrti, na grobu svojega očeta na dunajskem centralnem pokopališču marker Andrej Tuschl.

— **Tolstoj o Čehovu.** Tolstoj je rekel o svojem nedavno umrlem prijatelju Čehovu: Nisem o Čehovu dosedaj ničesar pisal ne govoril, ker smatram to za nepotrebno demonstracijo. Iz istega vzroka sem svoječlasno odbil Targenjevo povabilo k slavnostim na čast Puškinu. Ako pa koga zanima moje mnenje o Čehovu, evo ga: Čehov je bil umetnik brez primera, ki ga razume ne le vsak Rus, temuč vsak človek. On je najredkejši pisatelj, kar jih je sploh svet kedaj videl. Ustvaril je popolnoma nove oblike, kakršnih nisem nikjer drugje našel. Čehova smrt je za nas velika izguba, tem večja, ker z njim nismo izgubili samo brezprimerne umetnika, temuč tudi navdušenega, iskrenega in poštenega človeka.

— **Moderna tatvina.** Nekega dne je električni tramvaj v Parizu povozil in usmrtil neko 70-letno damo Gout. Dve gosposki ženski, ki sta bili blizu nesreče, ste se takoj zgrudili na kolena pred povozeno ter zaželi jokati in tarnati za svojo drago teto. Policija je s težavo od stranih dami od mrtve tete. Prizor je bil tako ganljiv, da so navzočim prišle solze v oči. Preiskava pa je pozneje dognala, da povozena sploh ni imela nikakih sorodnikov. Imenovani navidezni nečakinja sta bili predzrni tatoci, ki so na ta način mrtvi ukradli zlato uro z verižico in denarnico z večjim zneskom denarja.

— **Pri taki vročini ne.** Pri sodišču v Kostnicah je bila te dni obravnava proti neki pogumni kmetici. Neka priča je morala opisati domače razmere pri kmetu. Priča je zaključila svojo izpoved: »Sploh je znano da ona nosi hlače« — »Ali je to res?« je vprašal sodnik. — »Pri taki vročini pa že ne!« je odvrnila odločno obtoženka.

— **Častihlepni japonski cesar.** Če hoče zvedeti za rodbinske zveze in za rod raznih vladarjev sveta, si lahko omisli tako zvani Gothaer Almanach. Svede je v tem koledarju zastopana samo prava, priznana plava kri. Japonski cesar dosedaj še ni bil notri. To ga je žalilo. Zato je stopil v zvezo z uredniki almanaha, da bodo odsej tudi njega in njegov rod uvrstili. Piše se tudi, da je na japonskem dvoru vladala nezadovoljnost, ker drugi dvori v Evropi niso uradno žalovali, ko je umrla japonska cesarica. Japonski dvor je namreč vselej žaloval, če je umrl kak evropski vladar.

— **Kako znajo omikane države širiti omiko med divjimi ljudstvi.** V enem tednu so Američani ubili veliko število Kotov, Angleži 300 Tibetancev, Holanci 500 Ahincev, Nemci 300 Hererov. Kmalu bodo vsi divji narodi civilizirani.

— **Kako bi se odpravili štrajki.** V Frankobrodu štrajkajo ravnokar zidarji. St. vrbni podjetniki razširjajo tem povodom okrožnico, ki prica, da še vsled štrajka niso izgubili dobre volje. Okrožnica se glasi: »Brzojavka. Zidarji se iščejo! Zidarji in drugi stavbni rokodelci se ščejo pod sledečimi pogoji: Vsak dobi devet mark dne, prosto hrano, pivo in smotke. Delavci se vozijo le v dobrih kočijah na stavbišče; domov lahko jezijo. Delo se začne ob 8. jutraj, ko dobijo delavci kavo s smetano in sladkorjem. Kdor hoče piti čaj, si lahko zraven vzame rum ali mleko. Zraven se dele sveži kolači; kdor si hoče kolače mazati, dobi sirovo maslo, goveje mast ali strd. Od 9. do 10. se bo dajal čaj z rumom, zraven pa jajca, kavijar, sardale, klobasice, sirova gnjat ali švicarski sir. Polir pri tem glasno čita »Kleine Presse«, »Volksstimme« ali »Vorwärts«. Od 12. do 2. je kosilo. Zaradi žalostnih razmer se more dati le juha, goveje meso z zeljenjavo, pečenka in salata, močnata jed, sirovo maslo, sir in kruh. Vsak mož dobi h kosilu tri litre piva, po kosilu pa kozareček kuminovca in konjaka. Polir čita na glas »Fliegende Bätter«. Od 3. do 4. se pije kava, h kateri se dajejo sveži kolači. Ob 6. je delopust ter se pri-nese delavcem mrzla pečenka, klobase, gnjat, slaniki, raki ali ribe, a vsak mož dobi tri litre piva ali pol steklenice boljše kuminovca. Vsako jutro se razdele smotke in šnofance, in sicer dobi kadilec osem smotk, nosiljač pa pol funta šnofanca. K smotkam spada kresilni kamen in goba. Kresilo mora vsak sam imeti, ali pa ga dobi pri vstopu k delu. Od 4. do 6. igra vojaška godba. Ob istem času je tudi nastavljen sodek piva

v poljubno porabo. NB: zeleti je peč, da se odmori izpolnijo z mirnim delom.

Književnost.

— **„Ljubljanski Zvon“.** Vsebinska avgustovega zvezka: 1. A. Funtek: Vsakdanji prizor. Pesem. 2. Ivan Cankar: Naprugu. Povest. (Konec.) 3. Marica Strnad: Različni učinki. Pesem. 4. Dr. Jos. Tomišek: Bitje in žitje Bleiweisovih „Novic“. (Dalje prih.) 5. Zofka Jelovšek: Pisma. (Konec prih.) 6. E. Gangl: Ob morju. Soneti. 7. Pavel Grošelj: Iz zapiskov prirodoslovca. 8. Vekoslav Spindler: Aliquando ... Pesem. 9. Ivo Trošt: Njena zvezda. Slika. (Konec.) 10. R. Perušek: Položaj žene v različnih oblikah družine. (Konec.) 11. Jos. Frančič: Prijateljstvo in ljubezen: Novela. (Dalje prih.) 12. C. Golar: Majolčica. Pesem. 13. Podlimbarski: Moravske slike. (Konec prih.) 14. Književne novosti. Dr. Iv. Merhar: A. Aškerc: Četrti zbornik poezij. — Dr. Fr. Vidic: Slovenska Matica. Zbornik znanstvenih in poučnih spisov. — „Omladina“. — „Za resnico“. — „Talijska“. — M.: Spominski list iz zgodovine c. in kr. pehotnega polka št. 17. vitez pl. Milde. — „Kirdžali“. — „Romeo in Julija“. — Avgust Žigon: Zapuščinski akt Prešernov. — Tretje izvestje mestne nižje realke v Idriji. — Naseljenost prebivalstva na Kranjskem. — Zur Phonetik des Dialektes von Polstrau. — Dr. Jos. Tomišek: Milan Šenoa: Ban Pava. Historijska drama. — Glasba. 15. v. r.: „Novi akordi“. — Dr. Vladimir Foerster: Slavnostni koncert „Glasbene Matice“. — a.: Pevsko in glasbeno društvo v Gorici. — 17. Upodabljača umetnost. I. R. Sever: Glasovi dunajske kritike o razstavi slov. umetnikov. (Konec prih.) 17. Slošni pregled. Vseslovska sokolska slavnost. — Anton Pavlovič Čehov. — Janko Pretnar: Piotr Chmielowski. —

Telefonska in brzojavna poročila.

— **Žalec** 4. avgusta. Današnja glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda je mnogo brojno obiskana. Žalec je v zastavah. Pozdrav je bil presrčen. Skupščinarje so pozdravili najprej župnik Koren, potem predsednik podružnice in končno Ljubica Lipoldova, ki je z vznesenimi besedami izročila prvomestniku šopek. Odzdravil je prvomestnik monsignor Zupan, na kar so skupščinarji v sprevedu odkorakali pred občinsko hišo, kjer jih je v imenu občine pozdravil župan Širca. Godba je zasvirala „Naprej“, pevci pa so zapeli „Lepa naša domovina“. Po zajutru pri Hausenbichlerju se je vršila ob 11. uri skupščina. Opoldne je župnik molil naprej! Naglašalo se je klerikalno stališče.

— **Dunaj** 4. avgusta. Cesar pride dne 16. t. m. v Marijine vare, dne 17. pa v Karlove vare.

— **Berolin** 4. avgusta. „Vorwärts“ je prinesel cesarsko tajno pismo, v katerem izreka svojo skrajno grajo sodnikom v znani Bilsejevi aferi, ko so pustili, da so prišle kočljive vojaške zadeve v javnost.

Rusko-japonska vojna.

— **London** 4. avgusta. Danes imajo vsi listi z različnih strani brzojavke, ki potrjujejo, da so Japonci tri dni zapored naskakovali Port Artur, a so bili s silnimi izgubami odbiti, ne da bi bili sploh kak uspeh dosegli.

— **London** 4. avgusta. Japonci so pri svojih tridnevnik naskokih na Port Artur imeli grozovite izgube. Govori se, da je padlo 15.000 mož Rusi so prepričani, da Port Artur nikoli ne pade. Tudi v Ameriki so strategične kapacitete mnenja, da ni sile na svetu, ki bi vzela Port Artur.

— **Petrograd** 4. avgusta. Umikanje ruske armade na Mukden se je začelo na celi liniji.

— **London** 4. avgusta. Iz Petrograda je došlo poročilo, da so obesili hčer znanega zdravnika Mirze Jetski. Mlada dama je vsak dan izdelovala pod predsedstvom carice vdove obveze za ranjence. Dobil je nalogo, naj odpošlje za ranjence knjige, a je priložila revolucijske, puntarske spise.

— **London** 4. avgusta. Ministrski predsednik Balfour je v parlamentu grozil Rusiji z vojno.

— **Zahtevajte** vsekdar *železnato vino lekarnarja Piccolija* v Ljubljani na Dunajski cesti in zavračajte izdelke, ki obsegajo le neznatno množino železa in nimajo zatorej nikakršne zdravilne vrednosti. Zunanja naročila po povzetju. 1264-10

Se dobiva povsod!

Kalodont

22 neobhodno potrebna zobna Crème 40c

vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

— **Proti plešavosti,** tvoritvi luskin, izpadanju, osivljenju in vsem drugim boleznim las in brade je zajamčeno najboljšo in najgotovše sredstvo Fr. Kollmanna (Vilimov pri Litovelu na Moravskem), ki rast pospešuje, zgosti lase in brado, jih ojači in dela voljne, jim daje lep bleak in naravno barvo in zatorej ne ohranjuje e že obstoječih las, ampak tudi z velikim uspehom pospešuje novo rast. Lončki stanejo po K 3.—, 5.— in 10.—. Dobiva se ta preparat pri iznajditelju, pri mnogih brivcih in v trgovinah z materialnim blagom. Pri nakupu glejte na firmo, varujte se maloverdnih posnetkov. Natančni pouk, navodilo in potrebne svete in prospekte pošilja iznajditelj na zahtevanje vsakomur zastonj in poštne prosto. 2073-3

zraven okus kave dočista s primestnim

Vydvore žitne kave

POSKUSITE! Vzorac dragovoljno. Posma 5 kg. pošljite 4 K. 50 h. in dobite „DOMAČI PRIJATELJ“ nam odlično kakovostno kavo iz Italije.

Vydvore žitna kava iz Italije

Oblastveno konces.

vzgajališče

javna realka, pripravljalni razred, državno-veljavna izpričevala

Artur Speneder
DUNAJ, XV., Neubaugürtel 36.
Ustanovljeno 1849. 219-29

Zahtevajte ilustrovani cenovnik podjetja za žarnice „Ideal“
Hugo Pollak
DUNAJ, VI., Wallgasse 34.

Cena lepa svetloba brez instalacije in nevarosti. Poraba 1/4, kr na 1 uro.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las deluje najboljša priznana Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrepuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navodilom 1 K. Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinal. vin, specialitet, najfinjših parumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod i. t. d.

Dež. lekarna Milana Leusteka v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1 poleg novozgrajenega Fran Jožefovega tih. mostu 37-31

Frideno

Eau de Frideno pure, steklenica K 5.—, specialiteta proti vrsakam, gubam in kožnim nečistostim.

Higienski preparati za otroke. Ustna voda za otroke K 1.—, najnovejša pridobitev na polju gojitve otrok, za gojitev ust in za zabanjenje proti nalezljivim boleznim, kakor: ošpicam, škrlatici, davici itd.

Crème za otroke K 1.20, proti ranjenju dojenčev. Prašek K — 80, najboljša za otroško kožo.

Ceniki s številnimi zdravniškimi priznanji gratis in franko.

Vpeljane v otroških bolnicah. Svedoče ob vojvodinje Baenske, baronice Gorizuti, baronice Rothschild, vojvodinje Manchestrake itd. Razen tega spridevala odličnih zdravniških avtoritet.

Dobiva se v vseh boljših lekarnah in parfumerijah, kakor tudi

v generalni zalogi: Dunaj, I., Graben 28. 664-22

Od tisočev zdravnikov tu-in
inozemstva priporočena
najboljša hrana za
zdrave in na železcu bolne
Otroke
Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Kufeka

Otroška moka

Jzredno se obnesla pri bljuvanju, čreves-
nem kataru, driski, močenju, postelje itd.
Otroci
uspevajo izvrstno ob njej in ne trpé na
neprebavljivosti
tovarna dijet. hrane.
BERGEDORF-R.Kufeka DUNAJ
HAMBURG

Ustanovljeno leta 1877.

Zaprtačen sodni zvezdnec.

FRANC TOMAN

podobar in pozlatar

Valvazorjev trg šte. 1, poleg križevniške cerkve

se zahvaljuje slav. občinstvu za dosedaj mu izkazano naklonjenost ter se pri-
poroča obenem v bodoče za vsakovrstno lično, trpežno in ceno izdelovanje
podobarskih in pozlatarskih del.

Stare predmete prenavlja, da so kakor novi; v zalogi ima palice za okvirje
(Goldleisten), podobe sv. razpela, kroglice za zavese, slike oljnatega barvo-
tiska. Barva in zlati nagrobne železne križe in v kamen vsekane orke,
taka dela prevzema tudi na deželi. Bronzira tudi svetilke, svečnike in na-
grobne svetilnice. 2134-2

Graška trgovinska akademija.

Ustanovljena 1863.

2050-4

Javni zavod s činom štirirazredne višje srednje šole. Absolventi imajo v
polnem obsegu pravico do enoletnega prostovoljstva. Izpričevala imajo
državno veljavo. Zidalo se bo novo, dobro urejeno šolsko poslopje.

Sprejemljejo se absolventi spodnjih srednjih šol in meščanskih šol (ti pod
gotovimi pogoji), vzprejmi iz drugih enakoveljavnih zavodov pa zavisiijo od do-
volitve vis. c. kr. ministrstva. Ravnoto velja tudi za prestop iz kakake razreda
višje srednje šole v drugi razred trgovske akademije. (Prošnje na ministrstvo naj
se vlagajo pri ravnateljstvu) Pričetek šol 19. septembra.

Pripravljeni razred, ustanovljen za manj kvalificirane in za take učence,
ki niso dovolj zmogni nemščine.

Z zavodom je spojen enoletni kurz za abiturijente (Pričetek 5. oktobra),
za absolvente višjih srednjih šol ali njim enakovrstnih zavodov, ki se hote posve-
titi trgovskim ali obrtniškim podjetništvom ali pa si kot visokošolci (juristi) svoje
znanosti času primerno razširijo.

Dajo se tudi prosti, na nikakršno posebno predznanje navezani ololetni ali
polletni kurzi za gospode in posebej za dame. (Pričetek 19. sept. in 15. febr.)

Prospekte razpošilja in daje nadaljna pojasnila tudi glede nameščenja učen-
cev ravnateljska pisarna v Graecu, Kaiserfeldgasse 25.

Stanovanje

obstoječe iz treh sob in pritiklin se
odda s 1. novembrom na Miklošičevi
cesti šte. 6.

Več se poizve istotam.

2123-6

Stanovanje

obstoječe iz petih sob in pritiklin, v
tretjem nadstropju se odda s 1. novem-
brom v novem poslopju mestne hra-
nilnice ljubljanske v Prešernovih
ulicah. 2146-3

Več se poizve v tajništvo imeno-
vane hranilnice na Mestnem trgu 2.

Pijte Klauerjev Triglav

najzdravejši vseh likerjev.

Premnogo priznanj in diplom.

Hugo Vit Jung

Uvoz Trst. Izvoz

Razpošilja se carine prosto in popolnoma
brez vsakih stroškov.

Najboljša kava 5 kg. po 12, 14,
15 in 16 K.

Čaj 1 kg. po K 4.90, 6.—, 8.—, 10.—, 12.—.

Namizno olje (sodček okoli 30 litrov
(25 kg. po okoli 30 K)

Olje za cerkvene svetilke
(sodček okoli 30 litrov (25 kg.) po okoli 25 K.)

Vina (sodček primeroma 30 litrov)

dalmatinska, istrijska, italijanska
Brundizij, rdeča (krvna) ali bela, pristno
prirodna, najfinejše kakovosti 18 do 20 K.

Za pristnost blaga jamčim.

Skrbna postrežba. 1041 17

Cenik zastoj in poštne prosto.

Franc Stupica

Ljubljana

Marije Terezije cesta 1.

7 Ančnikovi hiši zraven 'Figovca'

priporoča slamozeznice, mlatilnice,

čistilnice, gepeljne, preše za gro-

zdje in sadje, samokolnice, pluge

in brane najboljsega izdelka;

dalje: sesalke za vodo in gnojnice,

počinkane, asfaltirane, svinčene cevi

za napeljavo vode, razne tehtnice

z uteži, štedilnike, kuhinjske oprave,

nagrobne križe, nakovalja, privijake

žage in kotle za kladjo in žganje.

Portland in Roman cement

železniške šine in traverze, poljski

mavec. 1109-16

Mizarsko, tesarsko in klju-

čavničarsko orodje

ter vse druge, v železno stroko

spadajoče predmete.

Vedno velika zaloga

špecerijskega blaga.

Anton Škerc

2-89

Zlatorog.

To krasno narodno pravljico o
Zlatorogu je pesniško obdelal sedaj
Škerc, in to popolnoma drugače,
nego je bila znana doslej po Funtko-
vem prevodu nemške Baumbachove
idile. Škerc se je tesneje oklenil
pravljiske snovi tako kakor jo je bil
zapisal rajni Deschmann ter pridržal
tudi demona 'Zelenega lovca'. Tako
je ustvaril Škerc iz narodne prav-
ljice čisto novo, svojo epsko pesnitev;
zato se nadejamo, da zaslovi sedaj
med nami tudi njegov izvirni,
slovenski 'Zlatorog'.

Izšel je v založbi

L. Schwentner-ja

v Ljubljani

in velja broširan 1 K 60 h, po pošti

1 K 70 h.

Tovarna za kruh in pecivo

KANTZ v Ljubljani

priporoča

pravi rženi kruh, mešan in črn.

Sočnost in dobri okus pridobivata temu izdelku priznanje vsega občinstva.

Na mednarodni razstavi za živila v Bordeauxu je
dosegel z drugimi izdelki te tovarne najvišjo odliko (ča-
stni križ in zlato svetinjo z diplomom).

Prodaja se v hlebi in štrucih po 40 in 20 vin.

Naročila z dežele se najtočneje izvršujejo.

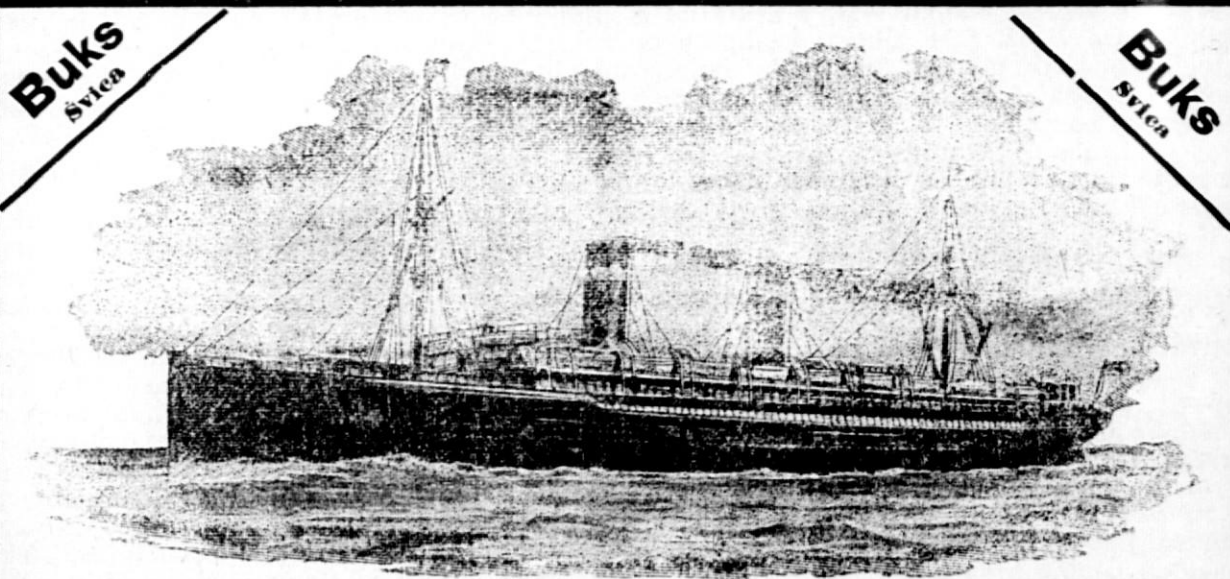
Velika zaloga najfinejšega nasladnega peciva,

biškovit in suhorja. 163 58

Vsak dan poslednja sveža peka ob 1/2 6. zvečer.

Dvanaest podružnic in prodajalnic.

Higieniški transportni vozovi za kruh in pecivo.

Čujte in strmite Amerikanci!

Cena iz Buksa čez
Francosko v New-York samo **gl. 64.**

Cena Ljubljana — Buks samo 5 gl. 3 kr.

„All' right Patner!“ Ako hitiš na Buks, tam se boš vozil

1155-19 **zanesljivo le 6 do 7 dni!**

Vsa natančnejša pojasnila daje zastopnik generalne agenture LOUIS
KAIZERJA (za vso Švico)

IVAN BIHELJ

v Buksu
(Švica).

Buks
švica

Buks
švica

Vsekdar najnovejše prave

GRAMOFONE

in plošče v veliki izbiri se dobijo
le pri zastopniku Nemške deln. družbe
za gramofone

RUDOLFU WEBER

urarju

Ljubljana

Dunajska cesta št. 20

(Hribarjeva palača nasproti kavarno „Evropa“).

Prodajam ...
na ...
obroke ...
Zamenjavam ...
stare ...
plošče

1716-14

Nad 30 let obstoječa, živahna in večjega obsega

trgovina z mešanim blagom

v zvezi z gostilno

na Gorenjskem

se odda za dobo več let v najem.

Na razpolago je prodajalna z večjimi skladišči. — Hiša z dvema sobama in
vinsko kletjo za gostilno, petimi sobami za stanovanje z drugimi potrebnimi pro-
stori vred. — Pri hiši je vrt, gospodarsko poslopje, hlev i. t. d.

Naslov za ponudbe pove upravništvo „Slov. Naroda“.

1482-22

Naše nizke cene vzbujaajo pozornost!

Trpežni
moški
čevlji
iz usnja
z obšivkom par
gld. 2-80.

Izvrstni
moški
čevlji
za zavezovati
par
gld. 3.—.

Močni, gladki
moški
čizmi
(štiflet) par
gld. 2-80.

Trpežni
ženski
čevlji
za vsakdanjo
rabo par
gld. 2-50.

Zelo močni
ženski
čevlji
za zavezovati
par
gld. 2-80.

Izvrstni
ženski
čevlji
z gumbi par
gld. 3.—.

Elegantni,
barvani
moški
čevlji
za zavezovati, par
gld. 4.—.

Priročni
moški
čevlji
iz jadravine
par
gld. 1.—.

Barvani
moški in
ženski
usnjati sandali
par
gld. 2-50—3.—.

Priročni
ženski
čevlji
za na ulico
par
gld. 1-30.

Elegantni
ženski
salonski
čevlji
par
gld. 1-50.

Ženski
čevlji
z navskrižnimi
zaponami, črni
in barvani, par
gld. 2.—.

Najfinejši krem (mazilo) za rujava in črna obutala.

Popravila se najbolje in najceneje izvršujejo.

Alfred Fränkel

kom. družba prej:

Mödlinška tovarna za čevlje
v Ljubljani

Špitalske ulice šte. 9.

Zastopnik: A. Preatoni.

736-19